

Naročnina listu: --
 Celo leto . . . K 10.—
 Pol leta . . . 5.—
 Četrt leta . . . 2:50
 Mesečno . . . 1.—
Zunaj Avstrije: ----
 Celo leto . . . 15.—
Posamezne številke
 -- 10 vinarjev. --

STRAŽA

Inserati ali oznanila
 se računajo po 12 vin.
 od 6 redne petivrstice: pri
 večkratnih oznanilih velik
 — popust. —
„Straža“ izhaja v pon-
edeljek in petek popoldne.
 Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo: Maribor
 Heroška ulica. 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
 vsak dan od 11.—12. ure popoldne.

Salandra dobil nezaupnico.

Italijanski parlament proti vladi. — Naši pri Asiagu zavzeli zopet več italijanskih višin. — Italijanska križarka se potopila. — Naši letalci zopet v Italiji. — Krvavi in srditi boji na celi ruski fronti. — Rusi padajo z veliko premočjo. — G.č.ja pod angleškim varuštvo. — Kako je utonil Kitchener.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 12. junija.

Uradno se razglša:

Rusko bojišče.

V severoizhodni Bukovini se je ločitev od sovražnika izvršila med hudimi boji zadnjih čet. Močna sovražna skupina, ki je prodirala iz Bučaca proti severozahodu, je bila s protinapadom avstrijskih in nemških polkov porazena, pri čemur je ostalo 1300 Rusov v naših rokah. Na višinah pri kraju Višnjovcih se je danes zjutraj močan ruski napad v hudem artilerijskem ognju ponesrečil. Izhodno od kraja Koslovez so naše patrulje odstranile rusko prednjo stražo. Severozahodno od Tarnopola se boji srdito nadaljujejo. Večkrat imenovane postojanke pri kraju Vorebicka so opetovano menjale svoje gospodarje. Ob Ikvi in v Voliniji je vladal včeraj razmeroma mir. Zahodno od mesta Kolki so naše čete odbile sovražnika, ki je poizkusil prehod. Tukaj kakor povsod drugod so sovražnikove izgube, primerne ogromni uporabi čet.

Italijansko bojišče.

Položaj na južnozahodnem bojišču je nespremenjen. V Dolomiti in na naši črti med Adižo in Brento so bili Italijani, koder so napadali, odbiti.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Najnovejše nemško uradno poročilo.

Berolin, 12. junija.

Francosko bojišče.

V Champagni severno od kraja Perthes so udrli nemški poizvedovalni oddelki v francoske postojanke, so ujeli 3 častnike, čez 100 mož, uplenili 4 strojne puške in so se načrtoma vrnili v lastne jarkove nazaj. Na obeh straneh Moze položaj nespremenjen. Živahni artilerijski ogenj.

Rusko bojišče.

Nemške in avstro-ogrske čete armade generala grofa Bothmerja so vrgle nazaj ruske oddelke, ki so prodirali severno-zahodno od Bučaca ob Strypi, ter so ujele nad 1300 ujetnikov; sicer pa je položaj nemških čet neizpremenjen.

Naši letalci zopet na obisku v Italiji.

Dunaj, 12. junija.

Oddelek pomorskih letal je v noči od 11. na 12. junija železniško progo San Dona—Mestre in železniško napravo v Mestri (severozahodno od Benetk), izdatno in vidno z velikim uspehom obmetoval z bombami; večkrat je bila dobro zadeta shramba za lokomotive in orožarna v Benetkah. Vsa naša letala so se kljub srditemu obrambnemu ognju vrnila.

Mornariško poveljstvo.

Salandra dobil nezaupnico.

Curih, 11. junija

V včerajšnji seji italijanske zbornice je podal Salandra ob začetku razprave o začasnem proraču-

čunu podrobno izjavo o mednarodnem in vojaškem položaju. Zbornica je izrekla vladi s 197 proti 158 glasovi nezaupnico, vsled katere utegne sedanja vlada odstopiti.

Kako je utonil Kitchener.

Očividci opisuje potop angleške križarke „Hampshire“, na kateri se je nahajal angleški vojni minister lord Kitchener, sledeče: Kitchener in njegov štab se je peljal po železnici do najsevernejše postaje na Skotskem, nato se je podal na krov križarke „Hampshire“. V ponedeljek, dne 5. junija, o krog 7. ure zvečer, je križarka odplula. Morje je bilo zelo viharo. Nesreča se je pripetila proti 8. uri zvečer severno od zaliva Skail ob zahodni obali največjega Orknejskega otoka. Ob pol 9. uri je prinesel patruljni čoln poročilo, da gori v bližini vojna ladja, toda eksplozije ni bilo slišati nobene. Kmalu nato se je križarka potopila. Na obali so ljudje videli, da so spustili 4 rešilne čolne v morje, toda vsi so se razbili ob skalah, ki štrlijo iz morja. Ladje, ki so prihiteli na pomoč, niso našle nobenega sledu o potopljeni ladji. Ob obali je vrglo velik rešilni pas, ki je imel obliko obroča, katerega se je 12 mož potopljenega parnika krčevito oprijemalo. Čeprav so bili vsi popolnoma utrujeni, so še vendar mogli na pol glasno povedati, da se je nahajal na potopljeni križarki lord Kitchener. Nato so vsi zaspali. Na obrežju so vrgli morski valovi 70—80 utopljenec, kojih trupla so še bila topla. V strahoviti borbi z morskimi valovi je mnogim raztrgalo obleko s trupel, zopet drugi so izgubili vse nohte na rokah in nogah, ko so plezali po strmih morskimi skalah, da bi se rešili.

Volitve v Ameriki.

Republikanska stranka v Združenih državah je, kakor poroča londonski Reuter, proglasila sodnika Hughesa za kandidata za predsedniško mesto; za podpredsednika pa je stranka imenovala milijonarja Fairbanka. Hughesa smatrajo mnogi kot politika, ki nasprotuje gibanju, da bi Amerika posegla v evropsko vojsko.

Progresisti so proglasili Roosevelta za predsedniškega kandidata. Roosevelt pa je kandidaturo odklonil.

Tesneja zveza.

Respa beseda o pravem času.

V praški „Union“ priobčuje stavbeni svetnik Rautenkranz ta-le članek:

Mnogo in često se v zadnjih časih govori in piše o tem predmetu. In to — kar naravnost boji povedano — večinoma od nepoklicanih strani. Kaj pomenja, utegne biti pač poznano vsakemu čitatelju časopisja: odpravo carin med našo državo in Nemčijo in še marsikaj drugega različnega. Izprevidni in razumni možje, kakoršnih je dovolj na tej in oni strani, so že pogodili neprimernost različnih predlogov. Žal pa, da se taki možje plašijo navadno pred pregostim izjavljanjem tega svojega mnenja. Vsled tega smo doslej le redkokadaž čuli kako izjavo, ki bi se nekoliko energičneje bavila s to stvarjo — a nobene še, ki bi bila na odločen način zavzela stališče, ki se v tem vprašanju po našem mnenju mora zavzemati!

Dovoljeno nam bodi, da naravnost in brez kakih ovinkov izrazimo svoj nazor. In ako bi kdo prigovarjal, da smo mi v to istotako malo poklicani, kakor so tisti v uvodu omenjeni nepoklicani — potem moramo odločno odklanjati to oporekanje z opazko, da se hočemo izjaviti s stališča pravega avstrijskega državljanca. In to stališče je brez dvoma edino pra-

vo!

Avstro-Ogrska je državna tvorba, ki ni nastala la vsled osvajanja, ampak edino le po dobrovoljnem združevanju izvestnih kraljestev in dežel, pri čemur so se pravice posameznih dežel vsikdar pripoznavale in s pismom potrjale. To dejstvo je poznano vsakemu šolskemu otroku. In istotako je poznano vsem državljanom, da so se različne pravice narodov, ki žive v teh deželah, vsikdar varovale.

Avstro-Ogrska ni nacionalna država, ampak je država narodov in že veliki mislec Palacky je rekel, da bi Avstrijo, ako bi je ne bilo, morali ustvariti. Avstro-Ogrska je bila vedno mogona država, je danes še — kar je dokazala v sedanji vojni — in tudi ostane v bodoče, v kar jej ni treba nič drugega, nego da se zanaša le na samo sebe!

Star nemški pregovor pravi: kdor se sam zapuša, je zapuščen. To ne velja le v življenju poedinca, ampak velja tudi v življenju držav. Le tista država, ki se zanaša na-se, to je: na svoje člane — svoje ljudstvo — more procvitati. Najbolji izgled pa nam daja (tu je cenzura zasegla par vrstic) nemška država!

Kako velikansko povzdigo v obrti, industriji, trgovini, znanstvu, moči nam kaže Nemčija v zadnjih 40 letih! Mari pa se je morda — da to doseže — „tesneje priključila“ h kaki sosedni državi? Nikakor ne. Nasprotno! S smotreno carinsko politiko, trgovinskimi pogodbami, zaščito domače industrije, je znala Nemčija nadkriliti Anglijo in si pridobiti položaj v svetu, o kakoršnem se „velikemu kurfirštu“ — knezuzborniku — niti sanjalo ni. In to je, kar ustvarja blaginjo države, njeno moč! Smotreno delo v notranjem, ne pa „tesneje“ vezanje s kom drugim!

Razmere — politične in gospodarske — so v naši državi tako temeljito različne od onih v sosedni državi, da nam je zahtevanje izvestnih krogov po tesnejši zvezi težko razumljivo.

(Tu je cenzura zasegla par vrstic.)

Ali le ne bati se — do tega ne pride. Izprevidni krogi, o katerih smo gori govorili, pridejo v pravem trenutku gotovo do merodajne veljave in sicer ne le pri nas, ampak tudi na oni strani. Da pa smo si kljub temu dovolili, izreči tu svoje mnenje, smo to storili zato, ker se nam zdi potrebno, da se odkrito govori resnica. In to je pravica, da, celo dolžnost, pravega državljanca!

Vse drugače se nam kaže „tesneja zveza“, ako nje izvedbo motrimo po vzorec, ki ga je izbral Bismarek. Čemu je Bismarek ustvaril trozvezo, to vemo vsi: da veliki Nemčiji, zavarovani na zunaj, da časa za miren razvoj in nadaljnje jačjenje. In brez dvoma resnično je, da se je ta cilj dosegel. Na tem dejstvu ne more tudi izdajalstvo Italije nič izpremeniti.

Zadovoljujmo se torej s tem, kar je ustvaril Bismarek: tesnejo zvezo z mečem v roki, ako bi nas sovražniki prisilili v to! Močni na zunaj se morete obe državi v notranjem mirno nadalje razvijati, spominjajoč se devize Bismarkovega sodobnika Moltkeja: Marširajmo ločeno, udarjajmo skupno.

In narodom te države, ki so jim že po ustavi ob enakih dolžnostih zagotovljene enake pravice, ni treba v svrhu uspešnega razvoja naše monarhije nič drugega, nego da se ravna po geslu našega vladarja, glasečem se:

„Viribus unitis!“

Jugoslovanska Strokovna Zveza.

Načelstvo Jugoslovanske Strokovne Zveze poziva vse svoje organizacije, zaupništvo in člane, naj razvijejo živahno agitacijo za J. S. Z. Preizkušnjo vojske je naša J. S. Z. v denarnem oziru prav dobro prebila; zato pač res zasluži, da slovensko kršč.

Delavstvo liki punčico v očesu čuva svojo moč, svojo zvezo žuljave dlani in delavske žilate pesti. Nekateri skupine so pričele kljub druginji, kljub težavam časa pridobivati nove člane. Sledite njih zgledu vse organizacije, vsi člani in članice J. S. Z. Opogumite se in agitirajte. Zdaj ni čas jadikovanja, ni čas solza, marveč čas jekla in ognja. Naši potomci in zanamci nam bodo hvaležni, če zdaj še bolj strnemo in pomnožimo svoje vrste pod geslom: vse za krščansko-socialno slovensko delavstvo, za njega moč in za njega boljšo bodočnost. — Načelstvo Jugoslovanske Strokovne Zveze v Ljubljani.

Rusko bojišče.

Na ruskem bojišču se vršijo zelo srditi in krvavi boji in sicer na celi črti od Besarabije do Pripiet-močvirja. Dne 8. junija je sicer bil v borbi majhen odmor, a naslednje dni se je bitka zopet z veliko silo nadaljevala. Z največjo silo in ogromnimi četami napadajo Rusi severno od Černovic in pri volinjskem trdnjajavskem trikotu. Ob Styru so se naše čete v okolici Lucka, umaknile pred rusko premočjo na zahodni breg reke, istotako smo se umaknili na zahodni breg spodnje Strype. Pri Kolkah so Rusi tudi udrli na zahodni breg Styra, a so jih naši dne 10. junija zopet vrgli nazaj. Naše čete se ruskemu navalu na vso moč ustavljajo. Posebno napadalno moč razvijajo Rusi, ki imajo na celi fronti zelo veliko artilerije in mnogo municije, proti bukovinski meji. S svojim prodiralnim gibanjem proti Černovicam in Lvovu bi Rusi radi dosegli, da bi se morala naša fronta ob Prutu, Dnjestru in Strypi zopet umakniti proti Karpatom. Naša hrabra armada pa jim zastavlja pot.

Velike ruske izgube.

Rusi so imeli že tekom prvih treh dni svoje sedanje ofenzive ogromne izgube. Pri Okni in v Voliniji so tirali vrsto za vrsto v naš uničujoč ogenj, a njih napadi so imeli le malenkostne uspehe, pač pa so ruske žrtve zelo velike. To se da sklepati tudi iz tega, ker je rusko napadanje dne 8. junija, torej četrti dan po pričetki ofenzivi, močno ponehalo. Vsi naskoki ruskih čet od Kolkija do Besarabske meje so bili krvavo odbiti. Ob Besarabiji pa je ta dan vladal mir.

Zopet srditi boji.

Dočim je dne 8. junija vladal na ruski fronti dokaj mir, so se dne 9. junija pričeli zopet izredno srditi boji. Pri Okni in Dobronoucu so naši dne 9. junija odbili na enem mestu osem, na drugem pa 5 hudih ruskih napadov. Ob spodnji Strypi so močne ruske čete potisnile naše z izhodnega na zahodni breg reke. V prostoru pri Lucku so naši prešli na zahodni breg Styra.

Dne 9. junija je sovražnik izhodno od Kolkija dosegel levi breg Styra. Dne 10. junija pa je bil zopet vržen nazaj. Naše čete so pri tem ušle 1500 mož in uplenile 13 strojnih pušk. Severnozahodno od Tarnopola smo zopet pridobili višino, ki smo jo poprej izgubili. Sovražnik je imel hude izgube. V severoizhodni Bukovini so bili boji ta dan izredno srditi. Radi prevelike premoči so se morale naše čete na tem prostoru zopet nekoliko umakniti.

LISTER.

Na dopustu.

(Iz francoskega prevel M. G.)

Ze poldrugo leto se ni dotaknila britev njegovega obraza. Brke je imel velikanske, brada mu je zakrila obraz popolnoma, nad očmi velike obrvi — a lasje so bili kakor kodljaja. Bil je kosmatin med kosmatini — najbolj zaraščen v vsej stotniji. Če se je spomnil na svojo domačo vasico, se je glasno nasmejal pri misli, s kakšnim začudenjem ga bodo gledali, ko se vrne.

Dobil je dopust za šest dni, pa tako nepričakovano, da se ni mogel javiti. Pograbil je hleb komisa, svojo prtijago in skočil na vlak. Dva dni in dve noči se je vozil. Od kolodvora je bilo še precej stopiti. Urnih nog je prehitel znano pot. Bil je tako čedne in spoštljive zunanosti v svoji vojaški suknji in jekleni čeladi, da so ga vsi z občudovanjem pozdravljali.

Ko pride v vas, se je ravno pismonoša vračal s svojega jutranjega sprehoda. Bil je stari Leret, pošena duša, samo včasih je rad pri kozarčku svojo modrost prodajal in ga malo več potegnil. Iz besed, ki sta jih spregovorila, uvidi tujec, da ga pismonoša ni spoznal.

„No, kako se godi pri vas?“

„Vse predolgo že vse traja.“

„Le potrpite, vse bo minilo.“

„Bo minilo? Pravijo, da so farji bili zakrivali začetek; tudi se baje ne vojskujejo dobro.“

Najhujše smo že prestali.

Vojni poročevalec lista „Az Est“ poroča, da se še nič ne ve, kje se bo izvršil pravzaprav glavni sunek proti naši fronti. Mi smo povsod dobro zavarovani. Krizo smo v glavnih in najtežavnejših točkah že prestali.

Italijansko bojišče.

Severoizhodno od Asiaga smo zopet napredovali. Zavzeli smo gore Monte Sisemol, Monte Lisser, Monte Castel Gomberto in Monte Melette. Naši so spravili svoje težke možnarje na višine pri Asiagu, s katerimi sedaj drobijo italijanske postojanke. Na fronti med Arsierom in Gardskim jezerom se Italijani močno ustavljajo. Pri Tolminu so naši Lahom uničili del postojanke. Naši letalci so zopet obmetavali gornjeitalijanska mesta z bombami. Da je italijansko javno mnenje res nevoljno nad vlado radi nesrečne vojske, spričujejo dogodki v italijanskem parlamentu. Dnevi Salandrovega ministrovanja so menda že šteti.

Uspehi pri Asiagu.

Naši so dne 8. junija v prostoru pri Asiagu že zopet dosegli lepe uspehe. Zavzeli so goro Monte Sisemol (1244 m), ki leži izhodno od Asiaga, in Monte Castelgomberto severno od gore Monte Melette. Naši težki možnarji so ta dan uspešno obstreljevali gorski vrh Monte Lisser (1636 m), ki leži jugozahodno od obmejnega kraja Primolano (v dolini reke Brenta). Naši so se po teh uspehih na levem krilu naše južno-tirolske napadalne armade pomaknili močno naprej.

Naši letalci zopet v Italiji.

Naša pomorska letala so dne 8. junija metala na železniške naprave v gornjeitalijanskih mestih Portogruaro, Latisana, Palazzuolo in v notranjo pristanišče v Gradežu bombe in napravila nemalo škoda in zmešnjave.

Italijanska križarka se potopila.

Avstrijsko poročilo.

Naše mornariško poveljstvo javlja, da je naš podmorski čoln potopil dne 8. junija zvečer veliko italijansko pomožno križarko „Principe Umberto“. Potopljena križarka je prevažala čete. Ladja se je potopila v nekaj minutah.

Italijansko poročilo.

Italijansko mornariško poveljstvo javlja, da sta napadla v četrtek zvečer dva avstrijska podmorska čolna v spodnji Adriji več italijanskih parnikov, ki so prevažali čete in vojno gradivo. Parnike je spremljal oddelek torpednih rušilcev. Sovražni podmorski čolni so bili takoj napadeni, vendar se je posrečilo enemu sovražnih torpednih čolnov oddati strel iz torpeda na parnik „Principe Umberto“. Kljub rešilnim sredstvom, ki so se nahajala na parniku in kljub temu, da so druge ladje takoj prišle na pomoč, se je parnik potopil v nekaj minutah. Izgube še niso natančno znane. Približno polovico oseb, ki so se potopile s parnikom vred, je bilo vojaštvo.

„Tega ne smete reči! V mojem strelskem jarku je bil duhovnik, ki se je vsaj tako pogumno bojeval, kakor jaz.“

„No, že mogoče.“

Vojak gre dalje po vasi, pride mimo studenca, kjer se nekaj mladih peric prijazno nasmehne junaški prikazni. Zavije jo mimo cerkve naravnost proti župnišču. Gospodinja mu odpre vrata, pa ga pogleduje zdaj radovedno, zdaj nevoljno. Vidna nevolja se je kazala v prvih besedah.

„Česa želite?“

„Cenjena gospodična“, pravi tujec, „prišel sem na dopust, imam še daljno pot. Prosim nocoj za malo večerjo in za prenočišče.“

„Gospod vojak, mi je prav žal, pa vam ne morem pomagati; gospoda župnika imamo v vojski.“

„Vem, gospodična, saj sva v isti stotniji skupaj. Ravno on me pošilja k vam. Rekel mi je, naj se oglasim ter vas pozdravim; gotovo bom dobro tukaj sprejel.“

Evfracija vzdigne roke ter se huduje: „Seveda, tak je naš gospod župnik, vedno enak; svoje tovariše kar zaporedoma pošilja k meni. Odkar je odšel, nimam božjega miru. Prav nič bi se ne čudila, če bi še nazadnje prišel sam general Joffre. Pa sedaj, ko je vse tako drago! Moke ni, mleka ni. Kokoši nočejo nesti, mesa se ne dobi. Naš gospod župnik pa ni bogat. Pohleven in dober je, kakor božje jagnje, pa pameti nima res nič. Če bi hotela vse te ljudi vedno nakrmiti, kam pa pridemo! Že trije popotniki so v župnišču, pa kako jedo! Kako pijejo! Se nikdar nisem videla takega apetita. Zdi se mi, kakor da bi že avgusta 1914 ne bili nič jedli.“

Salandra pred padcem?

V četrtkovi seji italijanske zbornice bi se bil moral razpravljati proračun ministrstva notranjih zadev. V začetku seje sta republikanec Chiesa in socialist Modigliani zahtevala, naj vlada prej poda pojasnila o vojnem položaju in ukrepih, ki jamčijo za zmago. Poslanec Bissolati (reformni socialist) je izjavil, da vlada pač ne more o vojnem položaju v zbornici povedati veliko več, kot pa je v uradnih poročilih. Položaj je sicer resen, toda narod ima še dovolj moči, da ga premaga. Vsekakor pa bi se o stvari moglo razpravljati v tajni seji. Ministrski predsednik Salandra je izjavil, da je vojna sicer težavna, sovražnik pa močan, da pa vendar ni vzroka, da bi se alarmirala dežela. Chiesa naj bi umaknil ta svoj predlog. Vsekakor pa se že v ponedeljek prične razprava o proračunskem provizoriju, kjer se bo lahko razpravljalo o vojnem položaju in splošni politiki. Chiesa je umaknil svoj predlog in pričela se je razprava o proračunu ministrstva notranjih stvari. Pričlenjenih je bilo 74 govornikov, a samo eden je napravil kratko pripombo, vsi drugi so pa večinoma že odšli iz dvorane, ali pa se izrečno odrekli besedi in tako pokazali, da se ne strinjajo s Salandrom. Razprava o proračunu ministrstva notranjih stvari je bila končana v nekoliko minutah. Ker od 28 prijavljenih govornikov tudi ni nihče hotel govoriti k proračunu finančnega ministrstva, je bila tudi ta točka rešena v osmih minutah. Sledil je proračun kolonjskega ministrstva. Med pojasnili ministra Martinja so se oglasili klici: „To je generalni štrajk in upor zbornice. Ministri, tu imate svojo obsodbo. Vaše ravnanje ni resno! Odstopite! Zaslužite, da bi vas poslali na morišče! Odstopite! Odstopite!“ Nato se je rešil tudi proračun kolonjskega ministrstva.

V petkovi seji je Salandra izjavil, da pride proračunski provizorij v razpravo že v soboto, dne 10. junija, namesto v ponedeljek in da bo v tej seji odgovoril na interpelacije glede posebno parlamentarne kontrole o vladnem delovanju. Pri glasovanju o proračunu notranjega ministrstva, ki ga vodi Salandra, je glasovalo za proračun 191, proti pa 120 poslancev. Giolittijevi pristaši so glasovali z vlado, Vlada večina je vedno manjša.

Salandra o vojnem in političnem položaju.

Italijanski ministrski predsednik Salandra je v seji italijanske zbornice dne 10. junija o priliki razprave o budgetnem provizoriju imel govor, kojega glavna vsebina je sledeča:

Dolga in težka vojska, ki je vendar tako pravična, da ne more nobeden, ki se bori za neodvisnost kulturnih narodov, obžalovati, da jo je naložil na-se z vsemi njenimi izkušnjami, zahteva, da se doseže zmaga, vedno popolnejšo enotnost duhov in orožja. S svojimi zavezniki moramo imeti skupnost veselja in žalosti in jo imamo. Velikanska in huda sovražna ofenziva proti naši fronti, ki veže tako velik del sovražnikovih sil, je omogočila zmagonosni naval našega mogočnega ruskega zaveznika na našega skupnega sovražnika, in upati smemo, da sovražnik tokrat ne bo mogel naglo izkoriščati svoje privilegovane centralne lege. Tako dokazujejo dogodki najvišje in trajno potrebo vedno bolj se izpolnjujoče skupnosti. Ta skupnost se mora tudi pokazati v manjših, a zelo važnih odredbah gospodarskega in finančnega značaja, kajti odporno silo armad tvori odporna sila narodnih organov. Na tozaštevni konferenci, ki bo sklicana te dni v Pariz, bo Italijo zastopal finančni minister.

„Toda, gospodična, če imajo trije dovolj, še bo vendar tudi za četrtega ostalo kaj malega. Sem zelo skromen. Zadovoljen sem, če dobim kos kruha in če smem prenočiti kje v senu.“

„E, saj vidim, da se vas ne rešim, vstopite torej! Res, bi ne bilo lepo, če bi odgnala popotnika, ki je tako od daleč prišel. Pa nespametno vendar ravnati. Vse naše krače in klobase so vojaki pojedli, in polizali, kar sem imela vkuljanega, popili skoro vse vino, že našega manjka nekaj. Tako bo polagoma zginilo vse premoženje župnikovo. In ko ne bo nič več imel, tedaj bo seveda naša vlada prva segla v svoj žep in mu pomagala.“

Tujec je odložil svojo čelado in vrhno suknjo. Iz svojega stola pri ognjišču je opazoval gospodinjco, ko je pogrinjala mizo. Njene nagle kretnje so očitno razodevale veliko nevoljo. Naenkrat se zasliši na dvorišču divje lajanje.

„Presneta mrcina“, se razjezi gospodinja, „le čakaj, ti že pomagam z bičem! Kaj mu je vendar, da tako divja?“

Zdajci se odpro vrata. Velikanski pes skoči v sobo, prevrne nekaj stolov in krožnikov, ki so slučajno bili na njih, po tleh. Kakor vihra plane proti tujcu ter se mu začne dobrikati in ga obsipovati z vsemi pasjimi ljubeznjivostmi.

„Aha, ti si, moj stari Filaks“, ga boža vojak, „o, ti si me pa veliko prijazneje sprejel, kakor tvoja gospodinja.“

„Jezus!“ zakliče gospodična, „ali ste res vi, g. župnik?“

Vlada, ki smatra za svojo prvo dolžnost, da drži pokonec in visoko duha dežele in mu vliva popolno zaupanje v samega sebe ter v vojne sile na morju in na kopnem, pripravljene za brambo in boj, razumeva tudi, da bi bila zelo napačna metoda, če bi se varalo deželo o menjajočih se dogodkih tako velike vojske in če bi se deželi vojaškega položaja ne slikalo tako, kakor odgovarja resnici.

Sovražnik, izkoriščajoč odmor na drugih bojiščih, je izvršil proti nam močno ofenzivno gibanje in nakupil v zagorzi v Trentinu številne izbrane čete in ogromno množino artilerije. Očividno si je sovražnik izbral za svojo ofenzivo črto dolina Lagarina in gorska planota nad reko Brenta, in sicer vsled tega, ker je našel v utrdbah Trentina in na ozemlju, ki meji ob Trentin, močna opirališča, in tudi zaradi tega, ker naša tamošnja obrambna črta ni tako močna in končno zaradi tega, ker se morda da ogroževati spodaj se nahajajoča dolina. Bila je to najbolj ranljiva točka meje, ki je bila določena leta 1866, da se pustijo dednemu sovražniku vselej, kadar se mu poljubi, odprta vrata do naše hiše. (Splošno mrmranje in klici: Zakaj pa niste zaprli vrat?)

Taki neugodni pogoji so omogočili prve uspehe sovražne ofenzive, ki se jih ne more tajiti. Moško pa je treba priznati, da bi se bila sovražna ofenziva, vsaj delj časa in v večji oddaljenosti od dežele gorskega ozemlja, zadrževala, če bi bila naša obramba boljša in skrbnejše pripravljena. (Glasno mrmranje in klici: To je vaša obtožnica!) Razumem bolešni vtis dežele, ko se je izvedlo, da je sovražnik po vojski, ki se je vojevala eno leto izven naše dežele, stopil na sicer majhen, toda svet kos naše zemlje. Vendar se nahajamo že v četrtem tednu, odkar so se pričeli vroči boji, sovražni naval je ustavilo naše uspešno in točno zbiranje vojaštva in sredstev, tako, da je mogel sovražnik po prvih, preveč lahko izvojevanih uspehih napraviti samo kratko pot v našo deželo. Kakor stoje stvari, bi bilo sedaj še drzno trditi, da je kritični in nevarni trenotek že premagan, kajti sovražnik, katerega zadržujemo na krilih, z našim odporom, pripravlja zelo mogočni napor proti naši osrednji postojanki, nakočega končni izid pa moremo z mirnim zaupanjem čakati. Vsiljenec ne bo kos našim številnim in bogato opremljenim silam, katere smo mu postavili v bran.

Pred Solunom.

Grčija prehaja vedno bolj v nenasitne krempije kramarskih Angležev, ki so sedaj proglasili s Francozi in Italijani strogo blokada nad Grško. Grško paroplovstvo je za sedaj uničeno, ker je Anglija prepovedala izvoz premoga na Grško in sicer baje radi tega, ker se Grčija ni odločno uprla vpadu bolgarskih čet. S takimi nasilnimi odredbami hoče Anglija prisiliti Grčijo, da se izreče za četverosporazum. O vojnih dogodkih pred Solunom ni skoraj nobenih poročil.

Grška pod angleškim varuštvom.

Kakor se dne 8. junija uradno poroča iz Londona, je angleška vlada sklenila posebne odredbe

Urar in zdravnik.

V Trstu je živel urar, ki je bil alkoholik in je rajše gledal polne kupice žganja, nego pokvarjene ure. Redko ga je bilo videti pri njegovem poslu doma. Hitro je zaslužil nekaj kronic, ako se je le par uric mudil z delom. Toda teh s popraviljanjem ur zasluženih kronic ni možster nič cenil, zdele so se mu prenavadno zaslužene. Rajši je stikal po mestu okrog, zlasti ob pristanu, pri ladjah, ki so prihajale in odhajale. Tu je bilo zanj bolj zanimivo delo. Tukaj so tihotapili razno blago, kavo, tobak, tuje smodke. V tem je bil naš urar res mojster, tu mu je teklo delo res kakor ura. In pa ta vesela družba čez dan in na zvečer: pri vsaki kupčiji je bila pijača in to so bila za našega urarja njegova nebesa. Ko je tako natrkan pozno v noč kolovratil po mestnih ulicah, čutil se je kralja in vse, tudi cela cesta, je bilo njegovo.

Pa še drug posel je imel naš urar. Po svojem političnem prepričanju je bil brez prepričanja. In to mu je prav hodilo ob času volitev za mestni ali celo državni zbor. Bil je zaupnik pri vseh strankah; in kar je izvedel tajnega in zaupnega pri eni stranki, nesel je gorko vodstvu druge stranke. Ni bilo mnogo, kar je izvohal, a včasih se mu je vendar kaj posrečilo. In takrat je dobil bogato nagrado. Ob času volitev imajo namreč vse stranke dovolj denarja. A drugi pot seveda, če so ga zasačili pri izdajanju takih strankinih skrivnosti, je dobil tudi po grbi, toda za to se ni dosti menil; prvič, ker se mu je kaj takega prigodilo le izjemoma in drugič zato, ker so se bila njegova pleča v viharjih življenja že vsemu privadila.

Zanj so se volitve vselej srečno izvršile. Ker je ena stranka gotovo zmagala in ker je bil on zaupnik pri vseh strankah, zato je on vselej zmagal in

glede izvoza premoga na Grško, da prepreči, da te zaloge premoga v grških pristaniščih ne pridejo sovražnikom četverosporazuma v roke. Angleška vlada je blokada nad Grško odredila kot kazen za to, ker so Grki brez odločnega odpora prepustili Bolgarom dele grškega ozemlja. Četverosporazum pa je šel še dalje. Francoske in angleške banke so v sredo, dne 7. junija, ustavile vsa denarna nakazila za Grčijo. 20 grških ladij, ki so priplule v angleška pristanišča, da bi si nabavile premog, so bile odslovljene in so morale zapustiti pristanišča. Reuter poroča, da od dne 7. junija naprej nobena grška ladja ne dobi v Angliji več potrebnega premoga. Vsled teh nasilnih odredb rase razburjenje na Grškem proti četverosporazumu vedno bolj.

Grška armada se razorožuje.

Iz Aten se dne 8. junija poroča, da je ministristvo sklenilo, da se zadnjih 12 letnikov, ki stojijo sedaj pod orožju, pusti domov.

Bolgari naglo prodirajo.

List „Times“ poroča, da Bolgari naglo in uspešno prodirajo v grško ozemlje. V dosedanjih bojih se še ni posrečilo bolgarsko prodiranje ustaviti.

Francosko bojišče.

Nemške čete so zahodno od trdnjave Vaux dne 9. junija zavzele močno sovražno poljsko postojanko. Uspeh so izvajali Bavarci in čete iz izhodne Prusije. Na ostali fronti nič posebnega.

Važni posveti v Londonu.

V Londonu je zboroval dne 9. t. m. važen posvet. Udeležili so se ga Joffre, Cambon, Grey, lord George in člani vojnega urada. V London so prišli tudi Briand, Roques, Clementel in Denys Cochin na posvet z angleškim ministristvom in z vojaškimi strokovnjaki.

Konec vojske jeseni 1916?

Francoski vojni minister general Roques je nedavno imel razgovor s francoskimi politiki, v katerem je izjavil, da smatra on, da se bo vojska letošnjo jesen končala. Pri tem ne bodo merodajni strategični dogodki, ampak splošna onemoglost in izčrpanje razpoložljivih sil.

Politične vesti.

Nova nemška stranka. Nemška agrarna stranka je sklenila, da še hoče počakati, ali bo pristopila k novi nemški delovni stranki. Glasilo nemških radikalcev „Ostdeutsche Rundschau“ pa pravi, da se za novo stranko najbolj pehajo vsi, ki morajo plačevati davek na vojne dobičke. „Neue Freie Presse“ dan za dnevom poje slavo novi delovni stranki. Radikalci pa nočejo molčati o gotovih rečeh, ki so dovedle do voj-

je bil gotovo tudi vselej pričujoč, kadar so zmagovalci popivali na zdravje in na račun novoizvoljenih poslancev. Govoril on ni na teh tako slavnostnih zborovanjih. Bil je skromen mož, poznal je svoje moči in zadovoljeval se je s — pijačo, seveda s to pa ni bil tako hitro zadovoljen. Bil je med zadnjimi, ki so še pozno v noč po mestnih ulicah s hripavim glasom in ob nestalni hoji proslavljali nove ljudske zastopnike.

Trpljenje takih vročih dni, več denarja ali udarcev kakor sicer, vse to je uplivalo slabo na zdravje našega mojstra. Alkohol, ki ga je častil kot svojega malika in ki mu je daroval vse svoje moči, prav posebno tudi svojo voljo, se je pokazal tudi pri njem sovražnega človeškemu zdravju. Zbolel je in pot njegova težka in neprijetna ga je ob takih prilikah vodila v mestno bolnišnico, kjer je bil že star znanec.

Zdravnik-primarij ga je prijazno sprejel in mu brez preiskave — poznal je že od daleč njegovo bolezen — odkazal posteljo. Vsak dan ga je obiskaval, dovolil mu včasih kot moder mož tudi požirek opojne pijače in tako sta si postala sčasoma prav dobra znanca.

„Kako to“, ga ob neki priliki vpraša zdravnik, „da ne ostanete pri svojem delu, saj urarji dobro izhajajo in imajo lepe zaslužke?“

„Gospod doktor“, odgovori naš mojster. „Urarstvo bi bilo dobro, ko bi ne bilo pijače.“

„Glejte“, nadaljuje zdravnik, „jaz imam pokvarjeno žepno uro. Rač bi Vam jo dal v popravilo, kadar ozdravite.“

„Če je ura jeklena, mi jo le prinesite. Če je pa zlata, pa jo dajte drugemu v popravilo, ker za zlato ure je približno mene zastavica in ne mogel bi se premagati, da ne bi je tja zanesel.“

Zdravnik se je smejoč poslovil od njega in sam seboj govoril: „Dober, pošten človek, a brez volje je, ker jo je daroval svojemu maliku-alkoholu.“

nih dobičkov in pravijo: Zakaj nam nova stranka? Ostanimo pri strankah, ki jih imamo! — Iz tega se vidi, da ne bo nič iz skupne nemške stranke. Vsi naporj Pantza, Friedmanna in drugih takih politikov so bili torej zaman.

Dr. Kramar obsojen na smrt. Z Dunaja se uradno poroča, da je bila dne 3. junija končana kazenska razprava proti dr. Karolu Kramar, dr. Alojziju Razin, Vincencu Červinka in Jožefu Zmazal. Vsi štirje obtoženci so bili obsojeni na smrt. Mladočeški državni poslanec dr. Kramar je bil dne 21. maja 1915 prijet in izročen vojaški sodnji na Dunaju, istotako tudi njegovi imenovani tovariši. Dr. Kramar in dr. Razin sta bila obtožena radi hudodelstva veleizdaje in hudodelstva proti vojni moči države po § 58c, § 59c drž. zakonika in § 327 vojaškega kaz. zakonika, Vincenc Červinka in Jožef Zmazal pa zaradi hudodelstva ogleduštva po § 321 vojaškega kazenskega zakonika. Obravnava je trajala od 6. decembra 1915 do 3. junija 1916. Branitelja obsodencev sta vložila pritožbo ničnosti na višjo deželnoobrambovsko sodišče.

„Lega austriaca.“ V Trstu se je ustanovilo društvo „Lega austriaca“, ki razglša v oklicu na meščanstvo svoj delovni program: delovati hoče v čisto avstrijskem smislu v Trstu in Primorju v dijametralnem nasprotju z nekdanjo Avstriji sovražno „Lego nazionale.“ Iredentizem hoče pobijati. Skrbeti hoče za varstvo in procvit domače industrije, trgovine, raznih podjetij itd. Program omenja tudi, da se mora postaviti na glavnem trgu spomenik cesarju Francu Josipu I. v znak hvaležnosti, da je obvaroval Trst pred upadom stoletnega sovražnika in verolomnega zaveznika.

Ogrski državni zbor. Na interpelacijo grofa Apponya, kako se razvijajo pogajanja z Avstrijo, je odgovoril grof Tisza, da se še ne sme določene izraziti. Tudi o dobi, kako dolgo naj traja pogodba z Avstrijo, ne more nič povedati. Avstro-ogrška pogodba mora biti gotova, predno se začnejo pogajanja z drugimi državami.

Izmišljen interview. V nemškem drž. zboru je poslanec grof Westarp prijel ameriškega poslanika Gerarda v Berlinu zaradi interviewa, ki ga je dovolil zastopniku lista „Neues Wiener Journal.“ Na to je ameriški poslanik Gerard priobčil v „Voss. Zeitung“ izjavo, v kateri pravi, da je interview izmišljen. Pojasnil je, da je bil dopisnik pri njem, on pa da mu je samo rekel, da je prvi svetnik poslaništva v rodbinskih zadevah potoval v Vašington, sicer pa da ni dal nobenih informacij. Vzlic temu je prinesel dopisnik drugi dan v pregled rokopis o tem interviewu. Poslanik je izjavil, da ni rekel niti besede tega kar se mu podtika v rokopisu ter je rokopis raztrgal. A vendar je bil interview obelodanjen.

Državna šola ali nacionalna šola. Glavno vodstvo nižjeavstrijskega deželnega učiteljskega društva je na svojem zadnjem glavnem zborovanju sledeče izrazilo stališče učiteljstva Nižje-Avstrije: „Naloga države je, da z določitvijo splošnih načel za izpopolnitev in notranjo uredbo šolstva in z strogim nadzorovanjem izvajanja teh načel ustvari predpogoje za enakomeren razvoj šole v vseh nje delih. Država naj torej v vseh delih države izvede državni ljudskošolski zakon ali kak drug zakon, ki stopi na njegovo mesto; naj torej odstrani posebno stanje v posrednih kronovinah; naj določi obvezne najmanjše zahteve glede šolskih poslopij, šolskih zdravstvenih naprav, učiteljske izobrazbe in odmere gradiva učnih načrtov, naj zagotovi izpolnjevanje teh najmanjših zahtev potom državne sile; poddržavljene šole v smislu, da bi država prevzela skupna šolska bremena in nameščenje učiteljev, je za sedaj odkloniti. Seveda treba šolska bremena prenesti na zmogljivega telesa, nego so dosežanje občine in dežele. Kot tako se priporoča: avtonomen narod, katerega svobodno izvoljeno zastopstvo prevzame narodno nalogo oskrbe šol kakor dragoceno narodno kulturno imetje. Tudi pravne razmere učiteljev naj uredi narod zastopajoče korporacije po načelih, določenih po državnem zastopstvu. Učiteljstvo naj torej v interesu šole in stanu nastopa za novo politično uredbo Avstrije v smislu ustvaritve narodnih samoupravnih korporacij!“

Rooseveltov program. Te dni se vrši v Čikagu volilni shod ameriške republikanske stranke v svrhu določitve strankinega kandidata za volitev ameriškega predsednika, ki se vrši v jeseni. V poštev pride ta pred vsem bivši predsednik Roosevelt in najvišji sodnik Hughes. Roosevelt je svoj program že objavil. Glasi se: Zedinjene države morajo postati vojaška velesila na kopnem in na morju ter se udeležiti svetovne vojne na strani četverozveze. V notranji politiki je treba zatreti upliv nemških in irskih Amerikancev. Proti Nemčiji je treba uvesti prohibitivne carine. Ali bo Roosevelt na podlagi takega programa res proglašen za kandidata, je še vprašanje. V Čikagu so mnenja, da bo najbrž nominiran Hughes kot republikanski kandidat.

Morillec M. Jauresa. Znameniti francoski politik in vodja socialnih demokratov Jaures je bil na predvečer svetovne vojne v Parizu umorjen. Mož, ki je obdolžen, da ga je umoril, se nahaja že 660 dni v preiskovalnem zaporu. Zdaj poročajo list, da je pisal sodnemu predsedniku pismo, v katerem zahteva, naj se ga sodi ali pa iz zapora izpusti. Umor Jauresa je še danes jako skrivnosten dogodek.

Raznoterosti.

† **Profesor dr. Sušnik.** Z italijanskega bojišča se poroča, da je pri zadnjem napadu bosensko-hercegovske polke št. 2 na čelu svoje stotnije padel nadporočnik dr. Tomaž Sušnik, bivši profesor na mariborski c. kr. gimnaziji. Z njim so izgubili blagega prijatelja, vrlega koroškega narodnjaka, mladina pa nad vse dobrega učitelja. Naj mu bo tuja zemlja lahka!

Osebnost. Mariborski zdravnik dr. I. Turšič, je imenovan za poveljnika vojaške rezervne bolnice v Šternthalu pri Ptuj in začasno ne ordinira v Mariboru.

Odlikovanje. Cesar je višjega poštnega oskrbnika Ferdinanda Čeh v Mariboru vsled hvalevrednega službovanja odlikoval z vitežkim križcem Franc Jožefovega reda na traku vojaško-zaslužnega križca.

Bohumil Brodsky (psevdonom Boh. Zahradnika, * 21. avgusta 1862 v Hostačevu pri Časlavi) je študiral gimnazijo v Nem. Brodu (odtod njegov psevdonom) in bogoslovje v Kralj Gradcu. Že kot bogoslovec je pisal v razne časopise in koledarje. Samostojno je izdal povesti: „Boure na horach“, „Pro pokoj duše“, „Za sve (svoje) a eizi (tuje) viny (krivde)“, „Tri povidky“, „Z našeho kraje“, „Husitske obrázky“, „Obrazky z vojny“ itd. Brodsky piše zelo živo in zanimivo. V letošnjem „Svetozoru“ popisuje, kako je začel s pisateljevanjem in pravi ob koncu: „Nisem zvezda, ampak le zvezdica; pa tudi teh je treba, ker je mnogo tistih, ki so lačni dušnega kruha, teh pa, ki razumejo dušo širokih vrst našega ljudstva, ni nikoli preveč. Pisati o ljudstvu in za ljudstvo je po mojih mislih najčastnejša naloga pisateljeva. Zato mislim, če bi še enkrat prišel na svet, da bi postal zopet češki pisatelj.“ Kakor naš Finžgar je tudi Brodsky župnik „na kmetih.“

Iz sodne službe. Sodni avskultant Alojzij Hočevar je imenovan za sodnika v področju graške višje deželne sodnije.

Glavo po koncu! Mnogi stariši premišlujejo, kam bodo vpisali svoje otroke v šolo. Odgovor je pa kratek: Edino v tak zavod, kjer se bo otrok izobraževal na podlagi maternega jezika, kjer se mu v srce ne bo vcepljalo sovraštvo do svojega naroda in do vere. Če daš svojega otroka kam v uk, daš ga v tako hišo, kjer naš narod, naša vera in kmečki stan ne bo zasramovan. Ostanimo tudi v teh burnih časih zvesti svojemu rodu in svoji veri. Častno je biti Slovenec! Sai slišimo vsak dan o izvanrednih, junaških činih slovenskih sinov!

Vesti od ogrskih Slovencev. Junaško smrt je storil na italijanskem bojišču, kakor poročajo „Novine“, poročnik Bela Bader iz Dokležovja v Prekmurju. — Tolovajsko družbo so prijeli v Jurjevcih pri Celec Stefanu. Družba je udrla v Celecovo stanovanje in je odnesla 7 hamic, 7 kolačev kruha, masti in drugega živeža. Žandarji so tolovaje prijeli v Soboti in jih izročili oblasti. Tolovaji se imenujejo: Stef. Dukič, Jožef Rogan in Stefan Szijarto, vsi iz Spod. Slavec.

Zasega žita na Ogrskem. Kakor poročajo prekmurske „Novine“, je ogrska vlada zasegla ves letošnji pridelek pšenice, rži, soržice, ječmena, prosa in ovs. Iz pšenice, žita, soržice in ječmena sme gospodar skupno na mesec za eno osebo obdržati samo 18 kg. Koliko se bo smelo prosa obdržati, odloči občinsko poglavarstvo. Za živino in seme potrebno zrnje se pri zasegi odračuni. Kdor ima več zrnja, kot ga rabi za lastno potrebo, ga mora naznaniti notariusu. Kdor pa ima premalo za lastne potrebe in za svojo družino in delavce, mora to javiti pri občini, koder dobi dovoljenje, da si ga sme do dne 15. oktobra 1916 od kogarkoli nakupiti, kolikor ga rabi do nove žetve leta 1917. — Tako je na Ogrskem.

Ali se sme moko podariti? V N. na Češkem je delavec L. dobil od posestnice P. podarjenih 6 kg moke. Posestnica je bila tožena zaradi prestopka česarke naredbi z dne 21. junija 1915. Okrajno sodišče jo je oprostil, ker je bilo po pričah dokazano, da je dala onih 6 kg moke iz zalog, katere ji je politični urad pri popisovanju pustil in ki so torej bile stalno njena lastnina, s katero more po svoji volji prosto razpolagati. To važno razsodbo je tudi okrajno sodišče potrdilo.

Važna razsodba v zadevi podpor. Upravno sodišče je nedavno temu razsodilo, da ima rodbina v poklicanec pravico do državne podpore od tistega dneva naprej, ko je vpoklicanec vstopil v vojaško službo. Neki kmet je bil s svojo prošnjo za podporo od tozadavne komisije zavržen. Ko je pozneje prošnjo ponovil, mu je komisija podporo sicer priznala, pa še le od tistega dneva naprej, ko je kmet vložil drugo prošnjo. Kmet se je pritožil na upravno sodišče, ki je razsodilo v gori navedenem smislu.

Mala sprememba v postavi o podporah za rodbine vpoklicanih. Nedavno je izšla cesarska naredba, s katero se postava o podporah rodbinam vpoklicanih spreminja glede podpor za pod 8 let stare otroke. Dozdaj so dobili ti otroci 50% tega, kar dobijo nad 8 let stari, sedaj pa bodo dobivali 75%. Vendar pa za rodbine, kjer že trije člani dobivajo polno podporo, to izboljšanje ne pride v poštev.

Sladkorne karte in prispevki v dobrodelne namene. Cesarska namestnica nam piše: Silna borba, ki jo je vsilila naši državi zlobna nevoščljivost soses-

dnih držav in ki bi naj uničila našo bodočnost kot vlevlast, je dovela vsled vojaške izobrazbe in brezprimerne poguma naših hrabrih čet že na vseh bojiščih do sijajnih zmag za našo pravično stvar in našim sovražnikom dokazala, da se moremo uspešno braniti tudi proti celemu svetu sovražnikov. Vendar še divja srditi boj, ker naši sovražniki, ki nas ne morejo premagati na bojišču, upajo, da se jim bo posrečilo to, česar ne morejo doseči na bojnem polju, na ta način, da nam zaprejo naša vodovja in naše meje, da so nam prekinili vsak dovoz iz inozemstva. Zato nočejo državniki sovražnih dežel, ki so že zdavno spoznali brezuspešnost poštnega boja, še ničesar vedeti o miru, zato se še vedno obotavljajo priznati ona neizpodbitna dejstva, ki jih dokazuje bojišča vsakomur, ki ne misli enostransko. Zato odklanjajo ravno sedaj vsako možnost miru kratkoma od sebe, ker pričakujejo, da nas bo v času prehoda od stare k novi žetvi presenetilo od njih zaželjeno pomikanje na živilih in bomo mi, ki smo z orožjem v roki ostali zmagovalci, vsled gladi prisiljeni pasti na kolena. Ravno radi tega imejmo že rešilno zmago pred očmi ter podvojimo svoja prizadevanja, napnimo svoje moči do skrajnosti, da pokažemo tudi na tem polju, da je bil up naših sovragov ničeven in bomo govorili na vseh črtah, na bojišču in v zaledju, zadnjo odločilno besedo mi, besedo, ki nam prinese trajen mir in možnost prostega, neoviranega razvoja naše dežele. Akoravno je neopravičena bojazen, da bi postale naše zaloge živil pičle ali bi morda celo pošle, so vendar vsled zaprtije po naših sovražnikih cene ravno za gospodarstvo najpotrebnejših stvari že tako poskočile, da jih mnogo revnejših obitelj več ne zmore. Tu je pa za nas največja nevarnost. Nikakor ne moremo pustiti dela naših bratov, ki so ravno tako kakor vsi drugi dosedaj z nami vred borili boj v zaledju, na cedilu, na veselje naših sovragov in v slabljenje poguma naših zmagovito prodirajočih vojnih trum. Zato je dolžnost vseh imovitih, vseh onih, ki razpolagajo čez zadostne dohodke, da stavijo vse na to, da se pomaga revnejšim slojem prebivalstva čez hudi čas draginje, čez nevarni prehod k novi žetvi. V mogočem času, v katerem živimo in v katerem je kakor še nikoli prej najožji stik vseh državljanov prvi pogoj zmage, ne sme nikdo zaostati. Da je dana tudi manj imovitim prilika pokazati svojo požrtvovalnost in priskočiti na pomoč v stiski se nahajajočim bratom, je odredil cesarski namestnik grof Clary und Aldringen, da bo v bodoče natisnjena na delu sladkornih izkaznic Stajerska blaginjska znamka; tako opremljene se jih bo oddajalo za malenkostni znesek po 2 vinarja za komad. Vsakomur, kdor ne spada med najpotrebnejše, je na ta način omogočeno s prostovoljno in redno naklonitvijo pripomagati k zboljšanju gospodarskih razmer v stiski se nahajajočih sodržavljanov. Kdor more, naj jemlje za vse pripadnike gospodinjstva sladkorne izkaznice z blaginjskimi znamkami, kdor si pa tega ne more dovoliti, naj vzame vsaj jedno plačljivo izkaznico. Nikdo se pa naj popolnoma ne izključi od te prostovoljne davščine.

Na Reki je aprovizacijska komisija kupila 200 koz, katere oddaja proti odškodnini, da opomore tako velikanskemu pomanjkanju mleka, ki se čuti vedno hujše.

Novi ameriški milijonarji. Evropska vojska je Amerikance silovito obogatila. Ogromne množine streliva, orožja in živil, ki jih ameriški bogataši pošiljajo v Evropo, so pripomogle, da je v Ameriki tekom sedanjega vojske nastalo 425 novih milijonarjev. Pred vojsko je štela Amerika nič manj nego 4100 bogatašev, ki so šteli več kot en milijon dolarjev premoženja. To število se je torej sedaj več kot za 16% pomnožilo. Še več milijonov pa se je nakopičilo v velikih delniških družbah, Ena taka družba, imenovana „Bethlehem Steel Company“, izkazuje za leto 1915 7 milijonov čistega dobička.

Švedska prepovedala izvoz sardin. Švedska vlada je prepovedala izvoz sardin v oljnatih pločevinastih škatlicah.

Švedska prepovedala točenje in prodajo žganja. Švedska vlada je izdala naredbi za celo Švedsko, ki določa, da je na Švedskem prepovedano prodajati in točiti žganje. Tudi je prepovedan uvoz žganja v Švedsko.

20kronski bankovci z 1. 1900 razveljavljeni. Avstrijsko-ogrsko banka razglašča, da po 30. juniju 1916 ne bo več sprejela niti zmenjala 20kronskih bankovcev, ki nosijo datum 31. mare 1900.

Resna beseda vojakom. Tako je naslov mali lični knjižici, ki je te dni izšla v Katoliški tiskarni v Ljubljani. Namenjena je v prvi vrsti vojakom-Slovencem, da se z enako odločnostjo uprejo sovražniku, ki se ob času počitka posebno za fronto utihotaplja med nje, kakor se borijo proti Rusu in Italijanu. Od naših hrabrih vojakov pričakujemo boljše bodočnosti in srečnejšega razvoja. Tega se oni tudi zavedajo. Naj se poleg tega zavejo še v dno srca, da je zvestoba napram Bogu v njegovi 6. zapovedi najbolje poročilo, da ostane narod zdrav in krepek v naravnem in nadnaravnem oziru. Zgoraj omenjena knjižica pozivlja vojake, naj ostanejo 6. božji zapovedi do konca zvesti, naj nečistovanju, kjerkoli in kakorkoli se pojavlja, napovedo brezobziren boj povsod. Gorje narodu, v katerem se ta kuga v katerikoli obliki razširi. Knjižica izhaja od visoke duhovske strani goriške

nadškofije; narekovala jo je ljubezen do našega ljudstva in njegove bodočnosti in plemenita skrb za nesmrtno dušo, ako se med njimi nečistovanje pojavi. Kdor to ljubezen in to skrb deli, naj knjižico širi in priporoča povsod. Dobiva se v tiskarni sv. Cirila v Mariboru in stane s poštnino vred: 10 izvodov 1 K; 50 izvodov 4 K 50 v; 100 izvodov 8 K 30 v; 1 komad stane 10 v. Manj kakor 10 komadov se po pošti ne pošlje. Denar je treba poslati naprej v gotovini ali v znamkah. Kdor knjižico v trgovini v Mariboru kupi, se mu seveda poštnina odračuni.

Dijaški kuhinji v Mariboru so darovali: gg.: Osterc Franc, c. in kr. vojni kurat, mesto venca † g. dr. Feušu 30 K; Janez Ev. Kociper, c. in kr. vojni kurat, mesto venca † g. Iv. Markošeku, 10 K; Neimenovani 1.50 K; Blaž Dvoršak, župnik v Sv. Primožu na Pohorju, 5 K; R. Starovašnik, restavrat v Konjicah, 10 K; Anton Trinkaus, kaplan pri Veliki Nedelji, 10 K; Vinko Kraner, kaplan pri Sv. Petru pri Radgoni, 10 K; Jakob Persuh, posestnik v St. Lovrencu na Dravskem polju, 10 K; Ernest Trstenjak, c. in kr. vojni kurat, mesto venca † g. Hribovšku, 30 K; Josip Čizek, dekan v Jarenini, mesto venca † g. Hribovšku 20 K; dr. Anton Medved, c. kr. profesor, mesto venca † g. Hribovšku 10 K; J. Črnko, učitelj pri Sv. Marjeti na Pesnici, 20 K; P. Majcen, učiteljica v Lehnu pri Ribnici, mesto venca † g. Jern. Štabucu 10 K; dr. Josip Majcen, c. in kr. fregatni zdravnik v Pulju, mesto venca † g. Jerneju Štabucu 30 K; Franjo Thaler, župan v St. Ilju v Slov. gor., ob godovanju g. Baumana 30 K; Jan. E. Kociper, c. in kr. vojni kurat, mesto venca † g. Josipu Pintar 20 K; dr. M. Slavič, profesor, mesto venca † g. Josipu Pintar 20 K; Kristof Tomšič, c. i. kr. vojni kurat, mesto venca † Josipu Pintar 20 K; Jan. K. Vreže, c. in kr. profesor, kot cvetko hvaležnosti na grob † prelata K. Hribovška 10 K; Davor. Roškar, župnik v St. Ilju, 10 K; Zmago Bregant, učitelj v Lehnu, mesto venca † g. J. Štabucu 10 K; Josip Čede, župnik v Studenčah pri Poličanah, 10 K; Martin Meško, župnik pri Kapeli, mesto venca † g. msgr. Hribovška 15 K. — Vsem velečastitim gospodom darovalcem se društveni odbor najiskrenejše zahvaljuje!

Dopisi.

Maribor. Naš okrajni zastop je zopet dobil galico. Občine in vinogradiški, ki so si galico pozimi naročili potom okrajnega zastopa, je dobijo tokrat 2. četrtino od naročene množine.

Hoče. V mescu majniku je dospela k nam žalostna vest, da je vrl mož Martin Blažič, ki je bil skozinskož dober katoličan, zgleden oče in ljubeznjiv mož, padel za domovino. Pismo, ki je došlo od njegovega poveljništva, se glasi: „Naznanjam Vam vest, da je Vaš soprog Martin Blažič, zadet od sovražne krogle, padel na polju časti. Bilo je dne 29. aprila, okoli 10. ure dopoldne. Nahajal se je v strelskem jarku pri opravljanju svoje službe. Naenkrat zavpil je: „Ranjen sem!“, držeč si roko na levi strani prsi. Zgrudi se in bil je mrtev. Blažič je bil eden najprijaznejših in najzanesljivejših vojakov. Vsak trud in napor je radovoljno in ravnodušno prenašal. Bil je vzor vojaka. Tudi pri svojih sovojaki in prijateljih je bil zelo priljubljen. To se je posebno pokazalo, ko so ga odnesli iz strelnega jarka na naše gorsko pokopališče. Vsako oko je zarosilo, vsako srce je zatrepalo. Ostal bo vsem vojakom in častnikom v trajen spomin. Tolaži naj Vas in ostalo rodbino, da je padel Vaš soprog kot hraber junak in zvest vojak, domovini v blagor.“ Tako pismo. Njegovo srce je koprnelo po domu. Še enkrat bi bil rad videl svojo ljubljeno ženo in tri male nedorasle otročice. Ta želja se mu ni izpolnila. A upati smeš, dragi Martin, da se zopet vidite in snidete v blaženih nebesih. Ubogo v-dovo naj pa tolaži zavest, da je njen mož še le pred kratkim opravil svojo velkokonožno dolžnost in tako, najlepše pripravljen, se preselil v boljšo večnost, koder ni več solz in trpljenja!

Stopree v Rogatu. V ponedeljek, dne 5. t. m., je bila tukaj nevihta, kakor že več let ne. Več kakor pol ure je padala toča, tako da je bila cela pokrajina bela kot po zimi. Pšenice je vrglo: posebno velika škoda je v vinogradih.

Celje. Vpisovanje v I. razred c. kr. samostojnih gimnazijskih razredov z nemškim in slovenskim učenim jezikom v Celju se bo vršilo dne 28. junija t. l. od 9.—10. ure dopoldne v zbornici gorej imenovanih razredov. Po vpisovanju se začne takoj izpraševanje za sprejem.

Celje. Tukajšnji podžupan Maks Rauscher je odstopil. Za vzrok odstopa se ne ve. — Umrla je 33-letna trgovčeva soproga Tea Fallmaier, roj. Nefri.

Trbovlje. Dan sv. birme v Trbovljah je bil veličasten, prava manifestacija katoliškega avstrijskega duha. Velicastni slavoloki s krasnimi napismi, v Trbovljah: vse v zelenju, cvetju in v zastavah, vse to je kazalo, da imamo dan, ki ga je naredil Gospod. Na kolodvoru so pozdravili Njih ekscelence g. rudniški ravnatelj, g. župan, g. poveljnik tukajšnjega vojaštva in g. podžupan, v Trbovljah veteranci, Marijina družba in nepregledne vrste šolskih otrok v najlepšem redu. Neizmerno pa so se Trbovlje razveselile, ko se je raznesla vest, da je odlikovan naš priljubljeni g. župnik. Imenovan je duhovnim svetnikom.